
Arkivkode:

Sak nr.: 2013/7970

Styresak: 7

Møte: 24.9.2014

Endringer i grads- og studieforskriften og enkelte andre regler – Oppfølging av endringene i universitets- og høyskoleloven

Bakgrunn

Stortinget vedtok i juni 2014 en rekke større og mindre endringer i universitets- og høyskoleloven (uhl.). Dette er kjent for styret fra før, jf. sak 76/13 (møte 24.10.2013), der universitetets høringsuttalelse ble behandlet. Lovendringene ble satt i kraft fra 1. august 2014, med ett unntak, jf. nedenfor. Noen av endringene gjør det nødvendig å endre våre egne regler. Saken her gjelder utdanning; endringene som berører personalforvaltningen er ikke tema. I det følgende er endringsforslagene omtalt tematisk, mens vedtaksforslaget er systematisert etter hvilket regelsett som foreslås endret.

Eksamensregler

Loven har gjort to vesentlige endringer her:

- Utvidet rett til foreldrepermisjon
- Blindsensur som eneste påbudte ordning ved klagesensur

Foreldrepermisjon har i flere år vært regulert i lovens § 4-5, og det er denne som er noe justert. Det er nå presisert at en student som har foreldrepermisjon, beholder sin studentstatus i permisjonstiden. Det er også gitt en eksplisitt rett til det loven kaller «utsatt eksamen» for den som er gravid og har termin høyst tre uker før og høyst seks uker etter ordinær eksamen. Det har også kommet til en regel om rett til utsatt eksamen for far, dersom ordinær eksamen kommer i de første to ukene etter fødselen.

I dagens studieforskrift er ordlyden at ved fødsel skal permisjon innvilges i samsvar med reglene i lovens § 4-5. Det er ingen særskilt frist for å søke om slik permisjon. Det foreslås en terminologisk justering i forskriften, slik at «Ved fødsel skal permisjon innvilges...» endres til «Foreldrepermisjon skal innvilges...». Alternativt kunne ordlyden vært som i loven, men etter vårt skjønn vil dette ikke gjøre forskriften vesentlig mer informativ. Det er mer hensiktsmessig å utarbeide god informasjon om permisjonsreglene.

Klagesensur har vært praktisert på ulike måter i sektoren i en årrekke. UiB har praktisert såkalt åpen sensur, der klagesensorene får kjennskap til opprinnelig karakter, eventuell skriftlig begrunnelse fra opprinnelig sensur og studentens begrunnelse for klagen. Dette er ikke lenger tillatt; det skal heretter være blind sensur. Den informasjonen klagesensorene kan få, er sensorveiledning eller lignende (der det foreligger) og karaktersnitt for vedkommende eksamen. I tillegg kan klagesensorene få tilsendt andre anonymiserte besvarelser – med karakter – slik at man får et bedre inntrykk av hva som har vært godt nok for ulike karakternivåer ved opprinnelig sensur.

Ordningen for klagesensur er regulert i grads- og studieforskriftens § 7-7, og denne må endres for å komme i samsvar med loven. Det vises til punkt 1 og 2 i vedtaksforslaget.

Det er også gjort endringer i reglene om klage over formelle feil ved eksamen, men universitetsdirektøren vurderer det slik at det ikke trengs endringer i lokale regler på dette punktet.

Disiplinærregler

Det er her flere viktige materielle endringer i loven, men ingen av disse gjør det nødvendig å endre UiBs lokale regler. Det foreslås derimot at enkelte typer disiplinærvedtak som i dag er styrets eget ansvar å behandle, blir lagt til klagenemnda. Dette gjelder opptakskarantene og inndragning for dem som har søkt opptak med falske papirer (lovens § 3-8 (7)); saker om utestenging på grunn av straffbare forhold (politiattestsaker; § 4-9); saker om utestenging på grunn av farlig eller grovt usømmelig opptreden mot pasienter, elever etc.; og endelig saker om utestenging på grunn av uskikkethet (§ 4-10). For politiattestsaker vil det uansett bli bestemt i loven at det er klagenemnda som gjør vedtak, mens for de øvrige sakene som er nevnt, vil vedtak som foreslått her innebære en reell delegering. Universitetsdirektøren antar at klagenemnda har en sammensetning og et erfaringsgrunnlag som gjør den bedre egnet til å vurdere slike saker enn styret. I tillegg kan klagenemnda normalt behandle slike saker raskere enn styret kan, fordi nemnda har hyppigere møter. Det vises til vedtaksforslagets punkt 2.

Den eneste typen disiplinærsaker som etter dette fortsatt ligger til styret selv, er saker om studenter som plager eller forstyrrer andre med sin oppførsel (§ 4-8 (1)). Dette er saker der andre typer overlegninger enn de rettslige kan ha stor plass, og det synes derfor tjenlig at styret selv beholder myndigheten her.

Universitetsdirektøren bemerker for øvrig at antallet disiplinærsaker av den sorten som er nevnt her, er meget lavt.

Ph.d.- og dr.philos-saker

Som styret er kjent med, er det nå gitt uttrykkelig hjemmel i loven for disiplinærsanksjoner mot ph.d.-kandidater, i form av annullering av hele eller deler av opplæringsdelen, og tvungen avslutning. Det er enkelte spørsmål som er uavklart, men disse er ikke modne for behandling ennå. Det siktes til spørsmålet om hvilket organ som skal være førsteinstans for vedtak om tvungen avslutning, samt til visse andre saksbehandlingsspørsmål. Dette ventes omtalt i løpet av høsten i en rapport fra en arbeidsgruppe i Universitets- og høgskolerådet, og eventuelle endringer i ph.d.-forskriften kan etter vårt skjønn vente til denne foreligger. Det vil sannsynligvis også bli nødvendig med en lokal høring. Slik vår egen ph.d.-forskrift er i dag, er den tjenlig i mellomtiden.

Dr.philos.-graden har i dag langt mindre omfang og betydning enn ph.d.-graden, men eksisterer fortsatt. Erfaring fra en del krevende enkeltsaker tilsier at det kan være behov for enkelte endringer, særlig for å redusere risikoen for at åpenbart utilstrekkelige dr.philos.-avhandlinger påfører fagmiljøene og institusjonen mye unødig arbeid og unødige kostnader. Dette vil vi komme tilbake til, og det vil muligens også bli en bred, prinsipiell gjennomgang av hele dr.philos.-graden. Det som er akutt, er reglene om klage når en dr.philos.-avhandling blir underkjent. I dagens forskrift heter det at styret er klageinstans. Universitetsdirektøren foreslår at dette blir endret, slik at klagenemnda blir riktig klageinstans, slik som for ph.d.-saker. En setning om at departementet er klageinstans når universitetsstyret har vært førsteinstans, foreslås fjernet, da den ikke lenger har noen realitet. Det vises til vedtaksforslagets punkt 3.

Overgangsordninger

Det foreslås ikke spesielle overgangsregler. Flertallet av endringene kan gjennomføres med det samme, uten behov for overgangsordninger. Omlagningen til blind sensur er det mest krevende, men dette har så langt vært håndtert av fakultetene selv, i dialog med sentraladministrasjonen. Etter vårt skjønn er dette det mest smidige. Det må legges vekt på at det i minst mulig grad blir ulik praksis, og at forsinkelser i sensuren blir unngått.

Universitetsdirektørens kommentarer

Det som legges fram her, er mindre endringer og justeringer, i hovedsak slike som må gjøres på grunn av lovendringer, og kun slike som etter vårt skjønn ikke krever høring. Større endringer vil kreve mer utredning og høring.

Et eksempel kan være reglene om tvungen avslutning av ph.d.-utdanning. Det er mulig at dette vil kreve noen justeringer i ph.d.-forskriften, men det spørsmålet som antakelig er viktigst, er ikke primært en forskriftssak. Det siktes til at loven nå sier at tvungen avslutning bare kan vedtas når ph.d.-kandidaten har gjort seg skyldig i uredelighet etter forskningsetikkloven. Det betyr at hver enkelt institusjon som får saker om tvungen avslutning, må fatte enkeltvedtak som bygger på forskningsetikkloven. Dette er nytt, fordi det til nå bare er Granskingsutvalget som har hatt myndighet til det. En presserende problemstilling blir da å sikre at alle involverte instanser har nødvendig kompetanse og støtte, og at ikke praksis blir for ulik på tvers av institusjonene, eller innad på samme institusjon. Men dette er, som nevnt, ikke primært en sak om ordlyden i en forskrift.

I vedtaksforslaget er de ulike endringene systematisert etter hvilket regelsett som foreslås endret, ikke etter tema. I tillegg til det som foreslås her, vil enkelte retningslinjer som er fastsatt administrativt, bli endret eller justert.

Universitetsdirektøren legger frem følgende forslag til

Vedtak:

1. I «Forskrift om opptak, studier, vurdering og grader ved Universitetet i Bergen» gjøres disse endringene:
 - a) I § 4-7 (4), innledningen, skal ordene «Ved fødsel skal permisjon innvilges...» utgå og erstattes med «Foreldrepermisjon skal innvilges...».
 - b) § 7.7. (3) skal nå lyde: «Ved klagesensur skal den påklagde karakteren, eksamenskandidatens begrunnelse for klagen eller eventuell skriftlig begrunnelse for den påklagde karakteren ikke gjøres kjent for klagesensorene. Universitetsdirektøren gir nærmere retningslinjer for hva slags informasjon som skal eller kan gjøres kjent for klagesensorene.»
2. I reglene for Den sentrale klagenemnd ved Universitetet i Bergen, gjøres disse tilføyelsene i punkt III; om hvilke typer saker klagenemnda skal behandle (ny tekst uthevet, utgående tekst overstrøket): «Saker etter universitets- og høyskolelovens §§ **3-7 (8)**, 4-7 (1), og 4-8 **(2) og (3)**, **4-9 (5)**, **4-10 (3)**.
3. I «Forskrift for graden doctor philosophiae ved Universitetet i Bergen» gjøres slike endringer: a) I § 10, andre ledd, andre setning, endres ordet «Universitetsstyret» til «klagenemnda». b) I § 10, andre ledd, går tredje setning ut.»
4. Endringene i punkt 1-3 ovenfor trer i kraft straks.

